

De Duif

De Duif

鸽子 [gezi] of kortweg 鸽 [ge]

De duif heeft van origine in China weinig tot geen symbolische waarde.

Natuurlijk zijn er al heel lang allerlei soorten duiven in China en er zijn zelfs fossielen gevonden, die er op wijzen dat 80 miljoen jaar geleden een soort voorouder van de duif in China voor kwam. Er zijn echter ook elders in de wereld fossielen van kleine dieren met vleugels en veren gevonden, dus het gaat wat ver om te stellen dat China ook werkelijk de plek is waar de duif oorspronkelijk vandaan komt.

Toch heeft de duif een aantal betekenissen die we interessant genoeg vonden om er een stukje over te schrijven.

Associaties

De enige associatie met een 'symbolische' waarde die we hebben kunnen vinden is dat de duif "onbevooroordeeld en vol (ouderlijk) plichtsbesef" zou zijn. Dit wordt ontleend aan een gedicht uit het Boek der Oden 詩經 [shijing 诗经], een klassieker uit vermoedelijk de zesde eeuw voor onze jaartelling. Het derde gedicht in het hoofdstuk De Oden van Cao (曹風) gaat over zo'n plichtsgetrouwe duif, of beter gezegd over een plichtsgetrouwe tortelduif 鳩 [jiu]. Of het hier echt om een tortel gaat valt echter te betwijfelen, omdat duiven meestal maar twee eieren leggen en er wordt hier gesproken over zeven jongen. Nader onderzoek leert ons dat deze karakters ook wel eens gebruikt werden voor de koekoek: die legt wel tien eieren per jaar, zij het één ei per vreemd nest. Het zou ook verklaren waarom de jonge vogels in het gedicht in verschillende bomen zitten.

Misschien gaat het hier om een woordspel, een knipoog of een verwijzing naar een politieke gebeurtenis uit die tijd... maar dat is zo'n 2500 jaar later moeilijk te achterhalen.

Verder is er een associatie met gezondheid. In de Han-dynastie werden scepters (玉杖 yu zhang) van hout of kostbaarder materiaal cadeau gegeven aan hoogbejaarden. In deze scepters was de afbeelding van een duif gesneden en dat zou de wens symboliseren dat iemand zijn voedsel mag verteren gelijk een duif - ook toen was al bekend dat duiven een bijzonder goed spijsverterings-systeem hebben, waarbij kleine steentjes in de maag het voedsel als het ware vermalen. Er wordt ook gesproken over een duivenstaf (鳩杖 jiu zhang) die aan ouderen gegeven werden; mogelijk waren dat wandelstokken van circa anderhalve meter, waar bovenin de afbeelding van een duif uitgesneden was.

De duif in de kunst

Hierover hebben we erg weinig kunnen vinden. De oudst bewaarde schilderijen van duiven dateren uit de Song-dynastie, maar in de eeuwen daarna is maar zelden een duif door een Chinese kunstenaar vereeuwigd.

De Italiaanse missionaris Giuseppe Castiglione 郎世寧 [郎世宁 Lang Shining] die van 1715 tot aan zijn dood in 1766 in China verbleef, maakte voor het hof van keizer Ch'ien-lung [Qianlong] een

serie bijzondere schilderijen waarbij hij westerse en Chinese technieken samen liet vloeien. Op een paar van deze schilderijen heeft hij fraaie duiven afgebeeld.

Postduiven

De oudste vermeldingen van het structureel gebruik van postduiven in China dateren van rond het jaar 500, maar het is bekend dat dit gebruik - zeker voor militaire doeleinden - veel ouder is. Zo werden in de Handynastie niet alleen duiven, maar ook ganzen als 'postduif' ingezet.

In de Kaiyuan tianbao yishi, 開元天寶遺事 [开元天宝遗事], een verhalenbundel uit de vroege Tang-dynastie, valt te lezen dat Zhang Jiuling 張九齡 [张九齡] die leefde van 678 tot 740 en één van de beroemdste eerste ministers van deze dynastie was, duiven fokte. Hij schreef regelmatig op kleine stukjes zijde brieven aan bekenden en familieleden. Deze briefjes bond hij aan de poten van de duiven die 'wonderbaarlijk' hun bestemming leken te weten. Zhang Jiuling noemde zijn duiven 'vliegende slaven' 飛奴 [飞奴 feinu]; deze term werd al snel populair en bleef dat tot in de Song- en Yuan-dynastie (midden 14e eeuw).

Rond het jaar 1041 streden de legers van de Song (960-1279) en de Westelijke Xia (1038-1277) langdurige veldslagen. Op zekere dag, toen het leger van Song op trok naar de kampen van de Xia, zagen ze langs de weg grote houten kisten staan die verzegeld waren. De bevelvoerende kapitein gaf onmiddellijk opdracht om de kisten open te breken. In een mum van tijd werden hij en zijn mannen omgeven door fladderende duiven met fluitjes aan hun staart.

Binnen een uur zag de kapitein zich omsingeld door het zwaar bewapende leger van de Xia-strijders. Toch wonnen ze deze slag en een gevangen bevelhebber van de Xia vertelde later dat ze het gebruik van de fluitjes eigenlijk niet kenden, maar gekopieerd hadden van de Song-officieren die de duiven daarmee voor hun plezier lieten vliegen. De Xia bedachten dat je er ook een prima verklikksysteem van kon maken.

In Peking heeft de traditie om meertoonige windfluiten 哨鴿 [哨鴿 geshao] van bamboe, blik, papier-maché of ceramiek aan de staarten van duiven te binden tot op de dag van vandaag stand gehouden (ene Wang Shixiang heeft er in 1999 zelfs een zeer fraai standaardwerk over geschreven). De fluitjes wegen ongeveer 10 gram en worden met een metalen ring op de staart van de dieren gebonden. Als ze vliegen ontstaat er een 'hemels concert'. Peking kende rond 1900 een

aantal beroemde markten waar wel veertig soorten duiven, gefokt op kleur en vorm, werden aangeboden.

Een ander interessante vermelding komt ook uit de Song-dynastie. Heer Yan Qingfu (颜清甫) uit Qufu (曲阜), in het huidige Shandong, lag ziek op bed. Op zekere dag kwam zijn zoon binnen met een duif die hij met zijn katapult had geschoten. De jongen ontdekte een briefje tussen de veren van het dier en liet dit zijn vader zien. De brief was afkomstig van heer Guo (郭) uit Zhending (真定), in het huidige Hebei, en geadresseerd aan zijn zoon Guo Yu (郭禹), de magistraat van Qufu. De zieke vader wist echter dat Guo Yu inmiddels geen magistraat was van Qufu, maar overgeplaatst was naar Pingyuan (平远县). De duif had duidelijk geprobeerd de brief af te leveren, maar was zo in de war geraakt dat hij was blijven rondcirkelen boven Qufu en daardoor was de jongen in staat geweest hem neer te halen met zijn katapult. Gelukkig leefde de duif nog en heer Yan liet hem (en het briefje) met spoed door zijn bediende afleveren bij Guo Yu. Deze liet heer Yan weten dat de duif al 17 jaar dienst deed bij de familie en dat hij altijd trouw brieven had bezorgd bij alle familieleden, ongeacht de afstand of de weersomstandigheden.

Ghengis Khan, de leider van de Mongoolse horden, die vooral het noorden van China onveilig maakten, en in de twaalfde eeuw zijn rijk tot in Polen en Hongarije wist uit te breiden, stuurde telkens als hij een slag gewonnen had of een stad had veroverd een duif met een bericht naar huis. Hoelang de dieren er over deden om zo'n 8.000 kilometer af te leggen is niet bekend, wel dat ze bijna allemaal aan kwamen.

Vanaf 1985 worden er in China postduivenwedstrijden gehouden en de laatste tien jaar krijgen ook westerlingen de gelegenheid om hier op in te schrijven. Een deel van de Chinese eigenaren probeert op deze manier een extra centje te verdienen, maar voor de rijkere is een prijswinnende duif een statussymbool. Zo werd in 2009 nog door een Chinees € 150.000 geboden voor een Europese duif. Verder worden er ook al weer jaren dubieuze handelspraktijken gemeld rond de handel in ringen.

Een bijzondere 'duivensport' is onder de naam 'wilg schieten' (射柳 - she liu) populair geweest onder de rijkere Chinezen tijdens de Ming-dynastie. Men stopte duiven in holle kalebassen die vervolgens in wilgenbomen gehangen werden. Het was de sport om vanuit stand of vanaf een galopperend paard de kalebas met pijl en boog stuk te schieten. Er werd geteld in hoeveel pogingen dit lukte en als de duiven ongekrenkt ontsnapten kreeg men extra punten - hoe hoger de duiven vlogen, des te meer punten men kon vergaren.

De duif als 'embleem'

Vanaf de Tang-dynastie zien we de duif ook afgebeeld op het hoofddeksel van Tian Xian, beter bekend als Songzi niang niang (送子娘娘), de godin die zwangerschappen verleent en kinderen brengt. De oorsprong van dit gebruik hebben wij niet kunnen achterhalen; mogelijk werd in die tijd de duif gezien als de vogel die zich het gemakkelijkste voortplant, maar er kan ook sprake zijn van een samensmelten van godinnen en hun respectievelijke attributen waar nu niets meer van bekend is.

De term 'niang niang' (娘娘) is in gebruik geweest voor de keizerin en de concubines van de eerste graad, maar is tegenwoordig alleen nog in gebruik voor godinnen.

Verder is zonder enige discussie de 'vliegende duif' 飛鴿 [飞鸽 fei-ge] in China het bekendste fietsenmerk. Sinds de oprichting in 1950 zijn er letterlijk honderden miljoenen van verkocht; niet alleen voor de binnenlandse markt, maar ook zeker voor de export. De merknaam is zelfs jaren lang een synoniem voor 'fiets' geweest. Het vignet is... een vliegende duif. Hier rechtsboven het oude en daaronder het 'vernieuwde' logo.

Bingo-duiven

Witte-duiven-briefjes 白鴿票 [白鴿票 baige piao] was een kansspel dat zeer populair was in Zuid China en met name in de gokhallen van Macao. Hoe oud dit spel is valt niet met zekerheid te zeggen, maar de vroegste vermelding dateert uit 1847. Volgens de Chinezen werd het al meer dan duizend jaar geleden gespeeld en was het een uitvinding van een generaal, bedoeld om de bouw van een stuk van de Chinese muur mee te financieren.

Het spel werd als volgt gespeeld: uit Het Boek der Duizend Karakters 千字文 [Qianziwen] - vanaf de zesde eeuw het boek bij uitstek voor het elementaire onderwijs in China - werden 120 karakters gekozen. De spelers konden gokken op welke karakters er waren gekozen en naarmate men meer karakters goed gegokt had, werd meer uitbetaald. De selectie van de karakters werd mogelijk gedaan door een witte duif die 120 keer een stukje papier uit een grote mand haalde (het gebruik van vogels om briefjes met orakeluitspraken uit een mand of bakje te laten halen is nog steeds populair in sommige tempels en op markten), maar het is ook mogelijk dat witte duiven gebruikt werden om de uitslagen naar de wedstations te vliegen. Misschien is het allebei waar en misschien is het allebei niet waar - de geschiedenis van spelletjes is overal op de wereld nu eenmaal slecht gedocumenteerd. Maar het verhaal gaat verder: toen rond 1860 veel Chinezen naar Amerika vertrokken om daar bij de aanleg van de grote spoorlijnen te werken, namen zij het spel mee. Om onduidelijke redenen werd het aantal karakters van 120 teruggebracht tot 80 en werden de spelregels iets aangepast. Om het spel ook voor westerlingen begrijpelijk en toegankelijk te maken werden de karakters vervangen door cijfers. Uiteindelijk zou dit leiden tot de 'uitvinding' van het spel Keno, in Nederland beter bekend als Bingo.

Westerse invloeden

Een belangrijke stap in de ontwikkeling van de symbolische waarde zoals wij die kennen, kreeg de duif door 宋慶齡 Sung Ch'ing Ling [宋庆龄 Song Qingling], dochter van Charles Song [Song Jiashu], die door het verkopen van bijbels rijk was geworden. Na haar studie in Amerika trouwde zij in 1915 met Sun Yatsen 孫逸仙 [孙逸仙], de eerste president van de Republiek China en medeoprichter van de Kuomintang. Hij was 26 jaar ouder dan zij en na zijn dood in 1925 speelde zijn weduwe - inmiddels internationaal bekend als 'madame Sun Yatsen' - een steeds grotere rol in het politieke leven. Veel energie en tijd spendeerde ze om ervoor te zorgen dat er niet allerlei burgeroorlogen uitbraken, en de duif was voor haar daarbij een belangrijk (uit het westen

geleend) symbool. De symboliek van de duif als teken van rust en vrede (in China zeer belangrijke waarden) werd daar dan ook pas vanaf het begin van de dertiger jaren van de vorige eeuw bekend.

Vanwege haar sociale activiteiten op het gebied van welzijn en onderwijs was zij enorm populair bij de bevolking en toen zij in 1981 stierf was het hele land in rouw gedompeld. De laatste 18 jaar van haar leven woonde ze in het geboortehuis van de laatste keizer (Pu Yi) in Peking.

De Amerikaanse associatie van duiven met het huwelijk is via Japan pas ná 1990 overgewaaid naar China.

Zeer recente ontwikkelingen

Google, het bekende zoekprogramma voor internet, klinkt als 'oude duif' 古鴿 [古鴿] guge, waarbij 'oud' de betekenis heeft van historisch, lang geleden. Volgens de Chinezen koert een duif ook als 'gu-ge'. Sinds de problemen die Google heeft met China over het toelaten van Google op het Chinese internet worden er op allerlei manieren verholde grappen gemaakt over 'de oude duif'. Er bestaat overigens ook een duivensoort die 鴿鴿 [鴿鴿] guge heet.

De duif als voedsel

Duiven worden gerookt of in wijn gekookt en vooral in het zuiden gegeten. Ook zie je op markten vaak duiveneitjes (of kwarteleitjes) die in een soort poffertjespan gebakken worden en met een stuk of vijf aan een stokje worden geregen of meteen met het stokje

mee gebakken worden. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is het gebruik om duif te eten ingevoerd door... de Hollanders. Die hadden in het begin van de 17^e eeuw het eiland Formosa (het huidige Taiwan) veroverd en lieten vanuit de dichtstbijzijnde kolonie (Indonesië) allerlei etenswaren invoeren waaronder duiven. De eieren van duiven worden overigens in de Chinese

Materia Medica aangeraden als probaat middel tegen pokken.

De duif in de taal

Er zijn slechts twee opmerkelijke uitdrukkingen waar de duif een rol in speelt:

鴿子籠 [鴿子籠 gezilong] - een duivenkooi - naast de letterlijke betekenis ook een term voor een kleine kamer of kleine woning.

飛鴿牌 [飛鴿牌 feigepai] - letterlijk 'vlieg-duif-soort' - een term die wordt gebruikt om iemand aan te duiden die niet lang op één plaats of niet lang bij één baas blijft - een rusteloos persoon.

Voor de echte chinees blijft de duif toch vooral een wat domme vogel die altijd uit is op seks!